

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

**MAGNETOGRAM
NOVINARSKÉ KONFERENCE PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE
NA OBISKU V NOTRANJSKO-KRAŠKI STATISTIČNI REGIJI**

Postojna, 28. maj 2008

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Lep pozdrav vsem skupaj. Vlada je po maju leta 2006, ko je obiskala to statistično regijo, ponovno na obisku. Namen je enak kot pri podobnih obiskih v drugem krogu po slovenskih – za enkrat še - statističnih regijah. Želimo v pogovoru z nosilci razvoja - tako kot pred dvema letoma – preveriti, katere stvari, ki smo se jih dogovorili dve leti nazaj, smo v tem času naredili. Želimo pa preveriti tudi to ali so se v zadnjih dveh letih odprle kakšne nove razvojne možnosti, ki jih velja izkoristiti v prihodnje oziroma jih dati na dopolnjeni seznam izpred dveh let.

Tokrat je bilo v različnih zasedbah organiziranih - oziroma bo do konca tega obiska organiziranih - več kot 50 različnih srečanj mojih kolegic in kolegov iz vlade, županov, direktorjev, predstojnikov različnih institucij, poslancev, svetnikov iz občin v Notranjsko-kraški statistični regiji. Kot sem že pred tem povedal, je namen ugotoviti, katere konkretne zadeve smo v tem času pognali naprej.

Prvi dogodek ali eden od dveh osrednjih dogodkov tega obiska je bilo dopoldansko delovno srečanje vlade na gradu Snežnik. Na tem srečanju smo pogledali tudi splošne makroekonomske razvojne kazalce v Notranjsko-kraški statistični regiji in tudi po tem ugotavljali ali so bili v tem času doseženi premiki naprej.

Statistika kaže, da regija zmanjšuje zaostanek, da se na nekaterih področjih razvija hitreje od slovenskega povprečja. Po ekonomski moči prebivalstva regija presega 90% slovenskega povprečja, kar je izboljšani rezultat. Tudi neto plače na zaposlenega v gospodarstvu oziroma v gospodarskih družbah presegajo 90% slovenskega povprečja. Nekoliko nižja je produktivnost dela. Ta se je sicer povečala, vendar po zadnjih podatkih dosega 82% slovenskega povprečja. Ta podatek kaže na določeni meri tudi na strukturo gospodarstva v tej regiji – visoko stopnjo zaposlenosti. Podatek o tem nekoliko kasneje. Razveseljivo pa je, da je v zadnjih dveh letih prišlo tudi do povečanja obsega storitvenih dejavnosti v BDP regije, kar seveda pomeni smer prestrukturiranja v pravi smeri.

Število gospodarskih subjektov v regiji se je v zadnjih dveh letih povečalo za skoraj 8%. Regija ima najvišjo stopnjo zaposlenosti v državi – skoraj 65% prebivalstva v regiji so zaposleni, slovensko povprečje je 60,4% - posledično je stopnja registrirane brezposelnosti v regiji podpovprečna in je med najnižjimi v Sloveniji. Tudi pred dvema letoma je bil ta podatek zelo dober, v zadnjih dveh letih se je to razmerje še izboljšalo. V primerjavi z majem 2006 se je brezposelnost znižala iz 7 na 5 odstotnih točk. Gre seveda za podatek o registrirani brezposelnosti. Razveseljivo je, da se je zmanjšal delež žensk med brezposelnimi, tudi delež brezposelnih brez izobrazbe, kar je bila prej težko zaposljiva kategorija, in tudi delež tistih, ki so bili dolgotrajno brezposelni.

Ugotavljali smo tudi kakšno je stanje v regiji glede na črpanje sredstev iz evropskih skladov. Na voljo imamo več ali manj dokončne podatke za prejšnjo finančno perspektivo, kjer je bila Slovenija vključena

samo zadnji dve leti, v obdobju od 2004 do 2006. V tistem času so bili v regiji financirani trije večji projekti in večje število manjših, predvsem s področja turizma, kmetijstva, gozdarstva in gospodarske infrastrukture. V obdobju 2004-2006 je regija dobila za 3,4 milijona evrov sredstev iz evropskih skladov. V tekoči finančni perspektivi 2007-2013, ko ima Slovenija na voljo več teh sredstev, je seveda tudi regionalni delež participacije njih bistveno višji in sicer znaša 23 milijonov evrov. Sredstva, ki pripadajo regiji v okviru regionalnih spodbud, za eno tretjino presegajo povprečni nivo sredstev v Sloveniji za te namene. Na različne razpise je prijavljenih veliko programov vrste občin, vendar pa je manevrskega prostora še veliko. Tako kot povsod tudi tukaj izkoriščam to priložnost, da pozovem nosilce razvoja, predvsem občine – pokrajin na žalost še ni – da čim prej prijavijo oziroma kandidirajo s programi, ki bodo ne samo počrpali čim več sredstev, ampak ki bodo tudi čim hitreje prispevali k čim hitrejšemu razvoju.

Leta 2006 smo tudi na obisku v tej regiji ugotavljali finančno podhranjenost praktično vseh občin. Vlada je – tudi na podlagi obiska leta 2006 – spremenila zakon o financiranju občin. Ta je izboljšal položaj prav vseh občin v Notranjsko-kraški statistični regiji. V lanskem letu, ki je bilo prvo leto uporabe novega zakona o financiranju občin, so občine v tej regiji dobile 29,9 milijonov evrov. V odstotkih je to 18% več kot leta 2006. V letošnjem letu se je ta odstotek dvignil za dodatne 4% - občine bodo dobile 31 milijonov evrov. V letošnjem letu bo občinam v regiji na voljo še dodatno skoraj 2 milijona evrov dodatnih razvojnih sredstev na podlagi 21. člena zakona o financiranju občin. Povsod, kjer smo bili tekom teka obiska, pa tudi ob nekaterih drugih obiskih v lanskem in letošnjem letu, ugotavljajo ključni nosilci razvoja, da so ta sredstva bistveno pospešila razvoj.

Na območju Notranjsko-kraške statistične regije se je v zadnjih dveh letih, ko je bila razprava o ustanovitvi pokrajin zelo intenzivna, oblikovalo več predlogov, nekateri so si med seboj tudi nasprotovali. Prišlo je tudi do posvetovalnega referendum v eni od večjih občin v tej statistični regiji in sicer v Ilirski Bistrici. Na podlagi vseh teh razprav, predlogov, tudi na podlagi tega posvetovalnega referendum v eni izmed občin, je pred nami predlog za posvetovalni referendum, ki v okviru Kraško-notranjske statistične regije v bistvu predvideva vključitev občin te regije v dve pokrajini, in sicer Postojno in Pivko v Južno Primorsko in ostale občine v Osrednjeslovensko. Tukaj ni bilo enotnega stališča kako pristopiti k regionalni razdelitvi. Leta 2006, ko smo o tem razpravljali in tudi predstavljali podatke, predvsem glede finančnih sredstev, ki bodo na voljo v prihodnosti pokrajinam, se je kazala kot najboljša možna izbira samostojna Notranjsko-kraška regija oziroma pokrajina Vendar ni prišlo do neke dovolj velike enotnosti v sami regiji oziroma pri občinah. S posvetovalnim referendumom, ki je bil organiziran na območju Ilirska Bistrica in kjer so se odločili, da bi šli rajši pod Južno Primorsko, je ta koncept, ki bi bil v razvojnem smislu verjetno najboljši, padel v vodo. Vlada je obljubila, da bo upoštevala voljo ljudi, ko bo demokratično izražena. Zaradi tega je danes tak okvir, kot je predlagan znotraj predloga dveh posvetovalnih referendumov, nekaj, kar odraža ne absolutno, ampak večinsko voljo prebivalcev oziroma občin. Kakšna je večinska volja prebivalstva bomo pač videli, ko bomo dobili rezultate posvetovalnih referendumov v obeh referendumskih območjih, kjer bodo ljudje iz te statistične regije glasovali.

Naj ob tem povem, da je projekt ustanovitve pokrajin v času, ki ga zakon predvideva za posvetovanje z občinami, podprlo 90% občinskih svetov, da ga je podprl državni svet, da je ta projekt imel dolgo časa tudi preko dvotretjinsko podporo v državnem svetu, da pa se je ta - predvsem zaradi dvoličnosti in političnih interesov nekaterih opozicijskih strank - porušila in da je zdaj verjetno rešitev, ki jo je ubral državni zbor s posvetovalnimi referendumi, edini način, da še v tem mandatu pridemo do zakonodajnih rešitev v zvezi s pokrajinami. Zakonski roki oziroma roki to omogočajo. Od dneva, ko bomo dobili rezultate referendum pa do konca polnega mandata tega državnega zbora bo na voljo še tri mesece. V teh treh mesecih je seveda možno dokončati postopek odločanja o tistih pokrajinskih zakonih, ki so v zadnji fazi sprejemanja in tudi ponoviti odločanje o zakonu o ustanovitvi pokrajin, ki potrebuje dvotretjinsko večino. Vlada bo na podlagi rezultatov posvetovalnega referendum pripravila nov predlog

zakona. Ta zakon bo izhajal iz volje ljudi, ki jo bo možno razbrati tudi podrobneje iz rezultatov teh trinajstih referendumov, kajti rezultati se bodo merili tudi po občinah. Vlada bo zagotovo v polni meri spoštovala pozitivne odločitve na vseh tistih območjih, kjer bodo odločitve takšne. V primeru, če bi se kje zgodilo, da predlagana odločitev za ustanovitev ne bo dobila podpore, bo vlada analizirala rezultate po posamičnih občinah znotraj tega referendumskega območja in skušala predlagati rešitev, ki bo čim bližja izraženi volji ljudi. Narava posvetovalnih referendumov to omogoča in tudi časa za to je dovolj na razpolago.

Danes smo se na delovnem sestanku vlade dogovorili, da vlada neposredno v referendumski kampanji ne bo sodelovala, da bo pa nadaljevala s predstavitvijo argumentov, ki so vodili vlado in tudi zakonodajalca, ko je spreminjal ustavo k pripravi vseh potrebnih aktov za to, da se Slovenija decentralizira in da se razdeli na pokrajine. Torej, bomo nadaljevali tudi s predstavitvijo teh argumentov po posamičnih pokrajinah z najširšo možno udeležbo in z namenom, da razpravo vrnemo na razvojne teme. Da se ne bo razpravljalo o tem, kakšne so politične koristi te ali pa one stranke, ali pa tega ali pa onega okolja, od vseh teh razprav, ampak, da se bo razpravljalo o tem, kaj v razvojnem smislu pokrajine prinašajo Slovenkam in Slovencem, državljanom in državljanom, prebivalcem posamičnih območij, koliko sredstev, koliko kadrov, koliko razvojnih potencialov se z državne ravni prenaša na pokrajinsko raven. Verjamemo, da je ta način razprave edini produktiven in edini vodi k neki argumentirani podlagi, na kateri se da merodajno odločati.

Opozarjam pa ob tem tudi na dejstvo, da je škoda, ker je obstajalo politično soglasje, ki bi moralo omogočiti, da pride do tega koraka v tem mandatu, potem ko je vlada pripravila vse strokovne podlage in ko je prisluhnila praktično tudi vsem konkretnim predlogom s strani opozicije. Izkušnje in statistični podatki pač kažejo, da se bo Slovenija še naprej zelo neenakomerno razvijala, da ne bomo uspeli zmanjšati teh razvojnih zaostankov skoraj polovice slovenskih regij oziroma predvidenih pokrajin in da to v temelju zmanjšuje oziroma odvzema enake izhodiščne možnosti ljudem, skoraj polovici prebivalkam in prebivalcem Slovenije.

Zaradi tega je zelo važno, pravzaprav, kje se rodiš in da ti že samo ta podatek ali pa samo to dejstvo v veliki meri določa, ali boš imel boljše ali slabše možnosti v življenju. Po slovenski ustavi imamo državo tudi zato, da izenači izhodiščne možnosti svojih prebivalcev in pokrajine so seveda močan inštrument v tej smeri, pravzaprav edini ustavni inštrument, ki doslej v razvojnem smislu še ni bil uporabljen. V kolikor ne bi bil potreben in bi bili drugi zadostni, potem se te razlike v zadnjih desetih letih ne bi povečevale, ampak bi se zmanjševale.

Decentralizacija Slovenije je v veliki meri tudi v interesu osrednje Slovenije, tudi Ljubljane same, čeprav se na prvi pogled zdi, da ta koncentracija ljudi, kapitala, znanja, institucij v glavnem mestu samo koristi. Vendar, če pogledate razvojne probleme Ljubljane in širše okolice, potem vidite, da ima to tudi negativni efekt. V kolikor se bodo ti trendi nadaljevali, se bo slovensko glavno mesto v prihodnjih dveh desetletjih zadušilo v prometu, komunalnih težavah, dočim se bo ostala Slovenija praznila. Torej, je tudi v interesu centra, da ima Slovenija bolj policentričen razvoj in da ne gravitira vse v Osrednjoslovensko regijo.

Glede obiska vlade tokrat še v Notranjsko-kraški statistični regiji lahko rečem, da smo dopoldne šli tudi preko liste, ki je bila narejena leta 2006 v smislu preverjanja realizacije konkretnih dogovorov. Velika večina zavez je bila realizirana. So nekateri projekti, ki v dveh letih zaradi objektivnih razlogov niso mogli biti uresničeni, so tudi nekateri projekti, kjer so stvari tekle počasneje kot smo si vsi želeli - kot je tudi izgledalo, da je stvari možno zapeljati pred dvema letoma. Eden od takšnih projektov je izgradnja avtocestne povezave oziroma navezave iz smeri Ilirske Bistrice na avtocesto Ljubljana-Koper. Tukaj se še vedno za nekatere možne trase delajo variantne študije, predvsem zaradi tega, ker je nekaj prvih predlogov doživelo različne odzive v okolju, Ustanovljene so bile različne iniciative tudi v občinah, ki so bile soglasne glede prvih možnih tras. To je seveda legitimna pravica vsake lokalne skupnosti in

prebivalstva in vse to je seveda treba resno vzeti v obzir. Ko se nek takšen objekt umesti v prostor, je to trajna sprememba in se je treba teh posledic zavedati, vendar pa to pomeni tudi časovni zamik začetka realizacije. Danes zjutraj smo se še dogovorili, da bomo roke, ki so bili v zadnjih mesecih večkrat omenjeni, skušali skrajšati, vendar pa to ni odvisno samo od državne ravni in načrtovalcev. Skoraj v celoti so bile realizirane zahteve in dogovori glede prenosa objektov oziroma bivše vojaške infrastrukture na različne lokalne organe za potreb šolstva, tudi za potrebe upravnih organov, ki delujejo v tem okolju. Leta 2006 je bilo izpostavljenih vrsta konkretnih problemov, vezanih na razvoj turizma v regiji. Več ali manj so bili rešeni, vključno z bolj liberalnim vizumskim režimom za nekatere tuje turiste. Otvoritev prizidka doma upokojencev v Postojni je bila realizirana februarja letos, dokončna je bila izgradnja objekta policijske postaje v Ilirski Bistrici in v Cerknici, zaživel je projekt Park vojaške zgodovine v Pivki. Leta 2006 smo veliko govorili o tej regiji kot o »eko-regiji« oziroma o potencialih te regije zato, da dejansko postane »eko-regija«. Ta projekt dobiva nov zagon s tokratnim podpisom oziroma z ustanovitvijo Centra za obnovljive vire v Pivki. Vlada je na eni od zadnjih sej sprejela sklep o ustanovitvi tega centra in z obiskom vlade zdaj se začena realizacija.

Toliko na kratko v zvezi s tem. Čez slabo uro se bo začelo tudi plenarno srečanje vlade z nosilci razvoja v tej statistični regiji, kjer se bomo seveda tudi v plenumu soočili s preverjanjem obljubljenega in realiziranega v zadnjih dveh letih.